

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПЬСКУ (ПОЛЬЩА)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**Інноваційні психолого-педагогічні,
лінгвістичні та правові засади аграрної науки
в умовах міжкультурної аграрної
комунікації**

2 жовтня 2025 року

Біла Церква
2025

ідентифікують себе з певними партіями або кандидатами, які, на їхню думку, представляють їхню соціальну, етнічну, професійну чи релігійну групу. Голосування за "свого" кандидата посилює відчуття приналежності та значущості.

Отже, політичний вибір є значно складнішим явищем, ніж просто раціональний акт.. Як свідчать праці Дрю Вестена, Деніела Канемана та Джорджа Лакоффа електоральна поведінка глибоко вкорінена в психологічних процесах. Так, емоції, когнітивні упередження та соціальна ідентичність відіграють ключову роль у формуванні рішень виборців. Ці ірраціональні чинники часто переважають над фактами та логікою, роблячи політичну боротьбу полем битви за почуття та переконання, а не лише за ідеї та програми. Розуміння цих механізмів є критично важливим для осмислення сучасних політичних процесів та ефективної комунікації в демократичних суспільствах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Lakoff G. Moral Politics: How Liberals and Conservatives Think. URL:https://books.google.com.ua/books?id=R-4YBCYx6YsC&pg=PR7&hl=uk&source=gbs_selected_pages&cad=1#v=onepage&q&f=false
2. Канеман Д. Мислення швидко й повільно. URL:https://nashformat.ua/pdf-preview/myslennya-shvydke-j-povilne-709056?srsltid=AfmBOopFH7Ag5oaDunhM5CnUO0hbqWRCbNu1La2_pnjISo9oQkzziDWF
3. Кухарук О. Теорія соціальної ідентичності та прогнозування соціальної поведінки: основні підходи URL:https://www.researchgate.net/publication/367796096_Teoria_socialnoi_identicnosti_ta_prognozuvanna_soci_alnoi_povedinki_Osnovni_pidhodi
4. Westen D. The Political Brain: The Role of Emotion in Deciding the Fate of the Nation. New York: Public Affairs, 2007.

УДК 1:17:355

МЕЛЬНИК Л.М., канд. політ. наук, **ГРЕК І.М.**, асистент
Білоцерківський національний аграрний університет

ФІЛОСОФІЯ СТІЙКОСТІ ТА ГІДНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ: ЕКЗЕСТЕНЦІЙНИЙ ТА ЕТИЧНИЙ ВИМІР

Здійснено аналіз філософських засад стійкості і гідності українського суспільства в умовах війни. Дослідження базується на ключових положеннях стоїцизму, що розрізняє контрольовані та неконтрольовані чинники, та екзистенціалізму, що акцентує на свободі вибору та відповідальності. Також аналізується вплив української духовної традиції, зокрема ідеї «Правди» та «Гідності» на формування колективного опору.

Ключові слова: Стійкість, гідність, екзистенціалізм, стоїцизм, солідарність, етика.

MELNYK L.M., candidate of political sciences, **GREH I.M.**, assistant
Bila Tserkva national agrarian university

THE PHILOSOPHY OF RESILIENCE AND DIGNITY IN WARTIME: AN EXISTENTIAL AND ETHICAL DIMENSION

This article analyzes the philosophical foundations of resilience and dignity within Ukrainian society during wartime. The study is based on key tenets of Stoicism, which distinguishes between controllable and uncontrollable factors, and Existentialism, which emphasizes freedom of choice and responsibility. It also examines the influence of the Ukrainian spiritual tradition, particularly the concepts of «Pravda» and «Hidnist» (Dignity), on the formation of collective resistance.

Keywords: Resilience, dignity, existentialism, stoicism, solidarity, ethics.

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну 24 лютого 2022 року стало не лише масштабною військовою та гуманітарною кризою, а й глибоким екзистенційним викликом, що вимагає філософського осмислення. В умовах тотальної війни, постійної загрози та непередбачуваності, українське суспільство демонструє виняткову стійкість і гідність. З огляду на це ставимо за мету проаналізувати філософські основи цих феноменів, звернувшись до ідей стоїцизму, екзистенціалізму та української духовної традиції, щоб пояснити джерела внутрішньої сили нації в умовах, які здаються непереборними.

Стоїчна філософія, що зародилася в Давній Греції, пропонує важливу відповідь на хаос

і страждання. Її центральний принцип, відомий як дихотомія контролю, який вчить розрізняти те, що залежить від нас, і те, що знаходиться поза нашим впливом. У контексті війни це означає усвідомлення, що ми не можемо контролювати дії ворога, повітряні тривоги чи руйнування, але ми можемо контролюємо свої власні думки, емоції та реакції.

Філософи-стоїки, такі як Епіктет та Марк Аврелій, наголошували, що справжня свобода полягає у звільненні від зовнішніх обставин та зосередженні на власній чесноті та внутрішній силі. В умовах війни ця філософія знаходить своє найпрактичніше втілення: замість того, щоб піддаватися паніці та відчаю, українці спрямовують свою енергію на дії як — волонтерство, допомогу армії, підтримку один одного, збереження робочих місць. Ця здатність концентруватися на особистій відповідальності допомагає зберегти внутрішню цілісність, відчуття контролю над власним життям і, як наслідок, гідність.

Екзистенціалізм, філософія свободи та відповідальності, набуває особливої значущості в умовах тоталітарного насильства. Згідно з головною тезою Ж.-П. Сартра, людина «приречена бути вільною» і несе повну відповідальність за свій вибір. Війна поставила кожного українця перед екзистенційним вибором: підкоритися чи чинити опір? Цей вибір став не просто політичним актом, а актом утвердження власного існування.

У цьому контексті гідність стає не просто невід'ємним правом, а якістю, що здобувається через вибір. Це те, що відрізняє людину від жертви. В. Франкл, засновник логотерапії, у праці «Людина в пошуках справжнього сенсу» писав, що навіть у найстрашніших умовах концтабору людина може знайти сенс у стражданні та зберегти внутрішню свободу. Його ідея про те, що сенс не можна відібрати, є надзвичайно актуальною для українців, які шукають і знаходять сенс у своїй боротьбі за свободу і майбутнє [1].

Українська філософська думка історично була тісно пов'язана з ідеєю «Правди» — вищої моральної та онтологічної категорії. Вона відрізняється від західного поняття «істини», оскільки включає в себе не лише фактичну правильність, але й моральну справедливість, добро та гармонію. Цей пошук Правди є однією з рушійних сил, що мотивує українців до боротьби проти несправедливості.

Якщо звернутися до праць відомого національного мислителя Г. Сковороди, то знаходимо акцент на внутрішній свободі та пошуку «сродної праці», що дозволяє людині жити у злагоді з собою. В умовах війни ця ідея трансформувалася в пошук «своєї» боротьби — від волонтерства та інформаційної протидії до прямої участі у бойових діях. Ідея української гідності, що стала центральною після Революції Гідності, ґрунтується на усвідомленні власної цінності та прагненні до справедливості. Війна стала іспитом для цієї ідеї, довівши, що гідність є фундаментальним принципом, за який нація готова платити найвищу ціну.

Російсько-українська війна продемонструвала, що філософія стійкості не є суто індивідуальною. Вона знаходить своє колективне вираження у солідарності. Солідарність — це не просто співчуття, а спільне усвідомлення відповідальності за інших, що базується на філософській ідеї «я-інше». В умовах війни солідарність перетворилася на механізм виживання та опору: масові волонтерські рухи, взаємодопомога, спільна відсіч. Це є втіленням філософського принципу, що людська гідність не може існувати ізольовано. Вона утверджується в спільності, що протистоїть загрозі разом.

Отже, російсько-українська війна для українців — це не лише військові дії, а й філософське протистояння. Стійкість і гідність українців базуються на глибоких філософських принципах, що поєднують у собі стоїчне прийняття, екзистенціальну свободу вибору та унікальну українську ідею «Правди». Ці принципи дозволяють не лише виживати, а й зберігати людську сутність та внутрішню силу в умовах екзистенційної загрози. Українська філософія стійкості є живою, і вона продовжує формувати характер нації, яка відмовляється бути зломленою, утверджуючи свою гідність через опір.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі. URL:<https://audioreading.in.ua/liudyna-v-poshukakh-spravzhnoho-sensu-psykholoh-u-kontstabori-viktor-frankl>

ЗМІСТ

Шевченко А.М. Інноваційні підходи до підтримки психологічного благополуччя студентів.....	3
Пилипенко І.О. Лексичні інновації сучасної англійської мови в умовах розвитку інформаційних технологій.....	5
Тимчук І.М., Погоріла С.Г. Роль самостійної роботи та онлайн-платформ у процесі формування грамотності студентів.....	6
Marchuk V.V., Khomiak O. A. Foreign language as means of personality socio-cultural openness development.....	9
Береговенко Н.С. Лексичні засоби вираження оцінки у фразеології англійської мови.....	10
Столбецька С.Б. Фахові автентичні тексти з аграрної тематики у навчанні французької: психолінгвістичний аналіз.....	13
Резнік В.Г. Роль лексикографічної компетенції у системі професійної підготовки студентів-філологів.....	14
Ігнатенко В.Д. Постметодична парадигма у навчанні іноземних мов.....	16
Петренко О.М., Харченко С.І. Розвиток емоційного інтелекту як попередження професійного вигорання.....	17
Дудник О.К., Іващенко О.О. Психофізіологічні можливості при фізичному навантаженні людини.....	18
Чернишук Ю.І. Міжкультурна комунікація як фактор становлення аграрної лінгвістики.....	20
Хомчук О.П. Психолого-педагогічні аспекти проєктної діяльності здобувачів освіти.....	22
Харченко С.І., Петренко О.М. Використання проєктивних методів у формуванні згуртованості колективу.....	24
Зелінська В.А. Важливість самостійної навчальної діяльності студентів у вищій школі.....	25
Кириленко М.О. Полісемія в сучасній англійській мові.....	27
Біліченко А.М. Міжкультурна аграрна комунікація у вищій школі: особливості, виклики та перспективи.....	28
Велика К.І., Ярмола О.В. Аналіз сучасного стану терміносистеми сільського господарства.....	30
Грищенко І.В. Англomовна фахова термінологія та навички критичного аналізу тексту на прикладі автентичних текстів з біотехнології.....	32
Пасічник Н.С. Формування громадянської компетентності здобувачів освіти аграрних ЗВО у процесі вивчення гуманітарних дисциплін.....	33
Цвид-Гром О.П. Сучасні виміри вагомості видатної постаті І. Карпенка-Карого в українській літературі та культурі (до 180-річчя від дня народження митця).....	35
Diachuk O.V. Verbal and nonverbal forms in the process of intercultural communication.....	37
Римар Н.Ю. Самостійне вивчення агрономічної лексики у формуванні мовної культури майбутнього фахівця.....	38
Mykhailenko O. Approaches to scientific translation research.....	41
Боньковський О.А. До особливостей фразеологізмів у німецькій мові сільського господарства.....	42
Мельник Л.М. Психологічні механізми політичного вибору: роль емоцій та когнітивних упереджень у формуванні електоральних уподобань.....	44
Мельник Л.М., Грек І.М. Філософія стійкості та гідності в умовах війни: екзистенційний та етичний вимір.....	46
Настіна О.І. Ключові зміни у правовому регулюванні земельних відносин в умовах дії правового режиму воєнного стану.....	48
Терещук М.М. Державна служба, аграрна наука та конституційне право зарубіжних країн: інтеграційні орієнтири для України.....	50
Макарчук В.В. Особливості правового статусу державної міграційної служби України.....	52
Малишко І.В. Цифровізація фінансового права: перспективи та ризики для України.....	54
Тимошук О.Г. Трансформація страхового права в умовах сучасних викликів та цифровізації: виклики і перспективи для України.....	56
Бровко Н.І. Конституційно-правовий статус Національного агентства України з питань державної служби та його дієвість у питання реформування державної служби.....	57
Звонарьов О.Ю. Розвиток національних кримінально-правових засобів запобігання воєнним злочинам.....	59
Аргат Я.П. Принципи справедливості та добросовісності в римському праві.....	61
Сокиринська О.А. Особливості застосування іноваційних технологій у криміналістичній	